

Egy új tudomány a feminizmusért.

Írta: KIS JÓZSEF

A szocializmus adta politikai lehetőségek és eredmények felkeltették a gazdasági és társadalmi középosztály szervezkedésének gondolatát és így keletkezett a középosztály gazdasági mozgalma (Mittelstandsbewegung), melynek tudományos rendszere a szociális kollektivizmus. Ez a rendszer ma még csirájában van; elvei és eszméi még nem igen ismertek, de mert a mozgalom popularitása nem kérdéses, olyannak találjuk, hogy »A Nő« olvasói előtt célszerű a kérdést megismertetni, mert számot tarthat a feministák érdeklődésére.

Tudnunk kell, hogy a szociális kollektivizmus nem egyéb, mint a középosztály gazdasági harcának tudományos rendszere és eszméi minden tekintetben a nők érdekeit és gazdasági boldogulását célozzák; a feminizmust a maga teljes egészében megoldandó és teljesítendő kérdésnek tekintik és szolgálják. Mikép a szocializmus is a proletár nő érdekeiért küzd, csak választójogi felszabadítását — eléggé helytelenül — másodsorban megoldandó kérdésnek tekinti, szintűg a szociális kollektivizmus is harcol a nő jogaiért, de a férfinem megoldandó problémáival egyidejűleg. Eképpen tehát ez a gazdasági szervezkedési irányzat csak helyesléssel és elismeréssel találkozhatik feministák részéről, mint ahogy elméleti munkásai (Menger, John Stuart Mill, Georg Jellinek, Franc Klein volt osztrák igazságügyi miniszter, L. Müffelmann, magyar részről Meszlényi és Szirtes) számolnak is ezzel.

Mi voltakép a szociális kollektivizmus? Új társadalmi szervezkedés, kellő társadalmi szervezetekben elhelyezkedett gazdasági csoportok kollektivizmusa, etikai individualizmus lehetőségével. A kollektív gazdasági harcban az etikai energiák érvényesülésének módja. Hazug társadalmi konvenciók, »erkölcsi« szabályok és gazdasági »kényszerúségek« kizárásával az emberek boldogulását és életviszonyaik megváltozását elérni; fölösleges talán hangsúlyoznunk, hogy nemi különbség nélkül. A szociális kollektivizmus előfeltételének egy részét már eddig elvégezte a feminizmus differenciáló munkája. A szociális kollektivizmus ezek szerint mostan csak tudományosan oldja mag a további kérdést, mely azonos a feminizmus céljával; elvei ezek: a női nemet a férfinemtől gazdaságilag függetleníteni, az emancipált nők etikai individualizmusát megteremteni; olyan munkát adván a nőnek, mely egyéniségének, vágyainak, ambícióinak megfelel. A szociális kollektivizmus megszünteti a kényszer- és érdekházasságokat és teremti helyébe az olyan házasságokat, melyek a nők egyéniségének és szükségleteinek megfelelnek.

Látni való, hogy ez az egyedüli tudományos társadalmi

elmélet, mely teljes egészében a feminizmus céljait szolgálja a férfinen gazdasági Kérdéseivel egyetemben. Kitészik azonban az előadottakból az is, hogy ez; az egyedüli fejlődésre képes, társadalmat javító irányzat. Mert míg a szocializmus tisztán a proletár társadalom érdekeit szolgálja, szemben minden más osztályát, sőt legfőképp a bourgeoisiával; és a középosztály eddig minden társadalmi, gazdasági teória nélkül állott, mert a demokrácia inkább gyakorlati politika tudományos alap nélkül, a nálunk ismert radikális mozgalom pedig teória, de minden gyakorlati cél nélkül elméletet szándékozván csak csinálni, addig a szociális kollektívizmus: gyakorlat és tudomány, fejlődésre hivatott, nagy perspektívájú probléma. A szociális kollektívizmus: jogtudomány, természettudományi alapon, egy új szervezetjog (az új magán- és közjog összetétele) lehetőségeért küzdve. Csak jog alapján érhető el ma cél és eredmény.

Mindezeket pedig ismertetés céljából mondtuk el, legfőképp annak kapcsán, hogy ez az egyesülés előreláthatólag most nyer szervezeti alapot, nemzetközi testület formájában. Es nem kétséges, hogyha ez az egyesülés meglesz és munkásságát megkezdi, akkor a feminizmus rendszeres és tekintélyes segítőtársat kap, mely bár többé-kevésbé könyvekben és agitációs iratokban eddig is úgy, ahogy megvolt, de harci alakulást most nyer és eredményes munkásságot csak most fog kifejthetni. Ettől tehát a feminizmus csak jót várhat.*

* A feminizmus osztályközi mozgalom lévén, örömmel fogad minden osztály keretében segítőtársakat. A szerk.